

Руденко С. Ю., к.т.н., НУЦЗУ, м. Харків
Ганієв Д. Д., слухач магістратури, НУЦЗУ, м. Харків
Анфілов В. Ю., слухач магістратури, НУЦЗУ, м. Харків
Власенко А. А., слухач магістратури, НУЦЗУ, м. Харків

Rudenko S., Ph.D., NUCDU, Kharkiv
Ganiyev D., student of magistracy, NUCDU, Kharkiv,
Anfilov V., student of the magistracy, NUCDU, Kharkiv,
Vlasenko A., student of magistracy, NUCDU, Kharkiv

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ

STATE REGULATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE

У статті розглянуто державне регулювання сталим розвитком України. Досліджено структуру методів, що поділяються на способи, засоби та прийоми. Наведено особливості застосування методів державного управління у сфері сталого розвитку України. Розглянуто напрямки реалізації державної політики у сфері сталого розвитку державними інституціями.

Ключові слова: *державне регулювання, сталий розвиток, методи державного регулювання, форми державного регулювання.*

The article deals with state regulation of sustainable development of Ukraine. The structure of methods, which are divided into methods, means and receptions, is explored. The peculiarities of the application of public administration methods in the sphere of sustainable development of Ukraine are presented. The directions of realization of state policy in the field of sustainable development by state institutions are considered.

Keywords: *state regulation, sustainable development, methods of state regulation, forms of state regulation.*

Постановка проблеми. Державний механізм управління в Україні слід розглядати як комплексний, що включає в себе декілька самостійних механізмів, кожен з яких здатен певним чином впливати на об'єкти управління. Він надає собою систему, до якої, окрім інструментів впливу на об'єкт управління, належать також методи, важелі, політика, відповідне право, нормативне та інформаційне забезпечення тощо. Державне регулювання сталим розвитком України має забезпечувати надійні внутрішні та зовнішні гарантії економічного та соціального розвитку, забезпечення національної безпеки, суверенітету та територіальної цілісності держави. Функціонування системи держа-

вного управління має бути зосереджено на створенні комплексної ефективної системи захисту економічних інтересів, соціальних прав українських громадян та екологічного збалансування економічної діяльності. Економічна політика при цьому, повинна максимально сприяти розвитку національної економіки, забезпечувати гідне місце України в міжнародному поділі праці, сприяти просуванню інтересів національних виробників на світових ринках. Для ефективного виконання цих завдань необхідним є, з одного боку, досягнення внутрішньої стабільності, консолідації провідних політичних сил та інститутів влади, що забезпечуватиме суспільну легітимність зовнішньополітичного курсу, з іншого – формування оптимальних, збалансованих і чітко координованих механізмів здійснення економічної, соціальної та екологічної діяльності, що реалізуються шляхом застосування методів державного регулювання сталим розвитком країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши наукові праці присвячені вивченню сутності та проблемам методів державного регулювання, можна зробити висновок, що проблемні питання державного регулювання в контексті забезпечення сталого розвитку України, а саме дослідження цих методів та їх реалізація залишається малодослідженими і потребують більш детального та ґрунтовного аналізу, оскільки вирішення цих питань має не лише теоретичний, але і прикладний характер.

Постановка завдання. Метою роботи є систематизація та ґрунтовний аналіз методів державного регулювання сталим розвитком України а також виокремлення їх істотних особливостей.

Виклад основного матеріалу. Результативність державного втручання істотною мірою залежить від того, хто, коли та в який спосіб застосовує ті чи інші методи державного регулювання. Якщо залишити поза увагою компетентність суб'єктів державного регулювання, то на перший план виходять методи і способи реалізації державної політики, оскільки саме система методів державного регулювання дозволяє органам державної влади впливати на розвиток соціально-економічних процесів шляхом створення сприятливих умов для їх розвитку з метою отримання суспільно-корисних результатів [1]. Відповідно, система методів державного регулювання в сфері сталого розвитку України є найдієвішою з огляду можливостей впливу на економічний курс України. Під поняттям “методи державного регулювання” розуміють способи владного впливу державних органів на процеси суспільного й державного розвитку, на діяльність державних структур і конкретних посадових осіб. Методи державного управління визначають механізми встановлення взаємовідносин між суб'єктом та об'єктом державного регулювання, реалізації компетенції суб'єктів державного регулювання відповідно до їх владно-управлінських повноважень [2, с. 112]. На нашу думку, методи державного регулювання сталим розвитком України – це складові частини управлінського механізму – інструменти, які містять у собі сукупність способів, засобів та прийомів досягнення мети управління, які є відображенням цілеспрямовано-

го управлінського впливу суб'єкта управління (системи державного управління у галузі сталого розвитку України) на об'єкт управління (зовнішню політику держави), застосування яких спрямоване на розвиток сталого розвитку України та дипломатичних відносин, інтегрування економіки у світове господарство, реалізації стратегічних та геополітичних інтересів держави, та забезпечення національної безпеки. До структури методів державного регулювання у сфері сталого розвитку України входять: засоби, способи і прийоми державного управління у сфері сталого розвитку України. Способи державного управління у сфері сталого розвитку України – це дії, які дають можливість досягти певних результатів у зовнішній політиці. Засоби державного управління у сфері сталого розвитку України – це інструменти, за допомогою яких здійснюється вплив у державному управлінні закордонними справами. Прийоми державного управління у сфері сталого розвитку України – складові елементи форм реалізації методів управління у сфері сталого розвитку України, які застосовуються у конкретній ситуації. Виділяючи структуру методів державного управління, можна їх розподілити за класифікаційними ознаками на такі складові :

- відповідно до стилю управління – демократичні та диктаторські;
- з позицій законну – правові та неправові;
- з позицій впливу суб'єкта управління на об'єкт управління – прямого впливу та непрямого впливу;
- підготовки та прийняття рішень, планування, організації, контролю, підтримки управлінської діяльності;
- за масштабом застосування – загальносистемні (планування, організації, контролю, стимулювання) та локальні (психологічні, опитування та інтерв'ювання);
- з точки зору організації управління – субординації та координації; одноосібний, колегіальний, колективний, комбінований та регламентний методи прийняття управлінських рішень;
- з позицій науковості – пізнання (пізнавально-програмуючі) та впливу (організаційно-регулюючі);
- з позицій мотивації управлінської діяльності – заохочення, переконання та примусу;
- з позицій комплексності – загальні (нормативно-правові, адміністративні, соціально-психологічні (пропагандистські) та економічні) та спеціальні – стратегічне планування та цільове програмування, бюджетування, інформування;
- за функціональним призначенням – нормативно-правові, адміністративні (організаційно-розпорядчі), економічні та соціально-психологічні або пропагандистські.

Управлінські методи за звичай поділяються на: демократичні й диктаторські; наукові та ненаукові; адміністративні й економічні; суспільні (громадські) й державні; творчі й шаблонні; загальні й спеціальні; прямого й не-

прямого впливу та інші. Застосування визначеної нами системи методів у державно-управлінській діяльності у сфері сталого розвитку України здійснюється за допомогою специфічних засобів, способів та прийомів впливу. Особливості застосування методів державного управління у галузі сталого розвитку України наведемо в таблиці. Аналізуючи застосування методів державного управління у сфері сталого розвитку України з позицій комплексності, виокремлено загальні та спеціальні методи. Загальні методи застосовуються на найважливіших стадіях управлінського процесу і здійснюють загальний вплив на зовнішньополітичну ситуацію держави. До цих методів відносимо: нормативно-правові; адміністративні (організаційно-розпорядчі); економічні та соціально-психологічні (пропагандистські) методи впливу, які також класифікуються і за функціональним призначенням. Серед загальних методів державного управління у сфері сталого розвитку України одним з найважливіших є нормативно-правовий метод, згідно з яким держава впливає на зовнішні політичні, економічні та глобалізаційні процеси через право. Відповідно зміст права визначається зовнішніми умовами та суспільним устроєм держави. З іншого боку, право виступає зворотнім зв'язком, і з урахуванням зовнішньополітичних факторів впливає на зовнішню політику, виступаючи регулятором суспільних відносин.

Особливості застосування методів державного управління у сфері сталого розвитку України такі:

1. За масштабом застосування.
2. З позицій впливу суб'єкта на об'єкт.
3. З точки зору організації управління.
4. Згідно стилю управління.
5. З позицій закону.
6. З позицій мотивації управлінської діяльності.
7. З позицій науковості Пізнання.
8. З позицій комплексності.

На сьогодні питання сталого розвитку вирішується і на рівні державних інституцій, а саме Міністерством економічного розвитку і торгівлі України на виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» було вжито низку заходів: забезпечено адаптацію українського законодавства до загальноєвропейського і відповідний захист міноритарних акціонерів; затверджено План дій щодо дерегуляції господарської діяльності та спрощення регуляторної бази, що спрямований на усунення надмірного адміністративного регулювання господарської діяльності, створення сприятливих умов для ведення бізнесу; забезпечено обґрунтованість та прозорість прийняття рішень щодо фінансування державних інвестиційних проектів, підвищення ефективності використання державних коштів і результативності державних інвестиційних проектів; затверджено перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Серед основних завдань можна виділити такі: підвищення статусу соціального діалогу; удосконалення механізмів інформування чиновників та громадськості про соціальний діалог; удосконалення системи соціального страхування, зокрема впровадження екологічного страхування.

Економічні методи державного управління у сфері сталого розвитку України – це способи і прийоми впливу, в основі яких лежать економічні відносини держави і реалізація її економічних інтересів. Економічні методи впливають на економічні інтереси держави для досягнення оптимальних результатів їх функціонування з мінімальними вимогами і матеріальними витратами. Зміст економічних методів представляє взаємопов'язану систему стимулювання і економічного впливу на всі сторони життєдіяльності держави. Проте не менш важливими є і спеціальні методи управління, що застосовуються при виконанні окремих функцій або на окремих стадіях процесу державного регулювання у сфері сталого розвитку України. Одним з спеціальних методів державного управління у сфері сталого розвитку України є стратегічне планування та цільове програмування через застосування цільових комплексних програм, які є необхідними для розвитку та інтеграції України у світове співтовариство.

Отже, система методів, що найбільше застосовуються у сфері сталого розвитку України, складається із застосування демократичних методів за стилем управління; з позицій закону – правових та не правових методів; з точки зору організації управління – субординації та координації; з позицій мотивації управлінської діяльності – заохочення, переконання та примусу; з позицій комплексності – загальні та спеціальні (стратегічне планування та цільове програмування, бюджетування, інформування); за функціональним призначенням – нормативно-правові, адміністративні, економічні та соціально-психологічні. При використанні всіх вищенаведених методів управління слід мати на увазі, що елементи адміністративно-розпорядчого впливу присутні у реалізації кожного методу управління, оскільки застосування методів реалізується та контролюється суб'єктами управління – органами державної влади у галузі сталого розвитку України, діяльність яких є адміністративно-регламентованою та субординаційною. Всі методи управління є взаємопов'язаними й застосовуються системно на всіх стадіях управлінського процесу та напрямках впливу у галузі сталого розвитку України.

Висновки. До структури методів державного управління у сфері сталого розвитку України входять: засоби, способи і прийоми державного управління у сфері сталого розвитку. Виділяючи структуру методів державного управління, можна їх розподілити за класифікаційними ознаками на такі складові: за стилем управління – демократичні та диктаторські; з позицій закону – правові та неправові; з позицій впливу суб'єкта управління на об'єкт управління – прямого впливу та непрямого впливу; підготовки та прийняття рішень, планування, організації, контролю, підтримки управлінської діяльності; за масштабом застосування – загальносистемні (планування, організації,

контролю, стимулювання) та локальні (психологічні, опитування та інтерв'ювання); з точки зору організації управління – субординації та координації; одноосібний, колегіальний, колективний, комбінований та регламентний методи прийняття управлінських рішень; з позицій науковості – пізнання (пізнавально-програмуючі) та впливу (організаційно-регулюючі); з позицій мотивації управлінської діяльності – заохочення, переконання та примусу; з позицій комплексності – загальні (нормативно-правові, адміністративні, соціально-психологічні (пропагандистські) та економічні) й спеціальні – стратегічне планування та цільове програмування, бюджетування, інформування; за функціональним призначенням – нормативно-правові, адміністративні (організаційно-розпорядчі), економічні та соціально-психологічні або пропагандистські.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : підручник / [за заг. ред. академіка НАПрН О. М. Бандурки.]. – Х. : Золота миля, 2011. – 584 с.
2. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник для вузов / Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. – М. : Норма, 2004. – С. 305–307.
3. Державне управління : словник-довід. / уклад : В. Д. Бакуменко та ін.; за заг. ред. В. М. Князева, В. Д. Бакуменка. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
4. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет : навч.-метод. матеріали / Ю. О. Чугаєнко. – К. : Національна академія управління, 2012. – 42 с.
5. Правознавство: навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Тимченка, Т. О. Коломоєць. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2007. – 588 с.
6. Хлобистов Є. В. Стратегічна екологічна оцінка: проблеми та передумови імплементації / Є. В. Хлобистов // Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища : щорічник наук. праць / відп. ред. Б. М. Данилишин. – К. : РВПС України. 2006. – С. 42–50.

References:

1. Bandurka, O. M. *Administrative Law of Ukraine. General part Academic course: tutorial*. Kharkiv: Gold Mile, 2011. Print.
2. Bakhrakh, D. N., Rossinsky, B. V. and Starilov, Yu. N. *Administrative law: textbook for universities*. Moscow: Norma, 2004. Print.
3. Bakumenko, V. D. *State administration: vocabulary-evidence*. Kyiv: UADU, 2002. Print.
4. Chuganenko, Yu. O. *Diplomatic and international business protocol and etiquette: educational method. Materials*. Kyiv: National Academy of Management, 2012. Print.
5. Timchenko, S. M. and Kolomoets T. O. *Jurisprudence: teach. Manual*. Zaporozhye: Zaporizhzhya National University, 2007. Print.
6. Chlobistov, Y.V. "Strategic Environmental Assessment: Problems and Implementation Prerequisites." *Economics of Nature Use and Environmental Protection* (2006): 42-50. Print.